

Монгол хулан (*Equus hemionus hemionus*) хулангийн дэд зйл. Говийн хулан буюу Зиггетай (*Equus hemionus luteus*) хэмээх нэртэй ижил утга илтгэнэ. Монгол болон хойд Хятадад тархсан, ан авын улмаас устахаасаа өмнө Казахстанд хртэл тархаж байсан. 20-р зууны дунд е хртэл манай орны Зн гарын, Алтайн өвөр говь, Их нууруудын хотгор, Нууруудын хөндий, Баянхонгор, Өмнөговь, Дорноговь, Схбаатар аймгийн урд талын цөлөрхөг хээр, эн тийш Буйр нуур хртэлх нутагт хулан тархаж байсан талаар Улаан номд дурдсан байдаг. Одоо Зн гарын, Алтайн өвөр говь, Өмнөговь, Дорноговийн баруун хэсэг, Дундговийн урд хэсэгт л бий. Монгол хулангийн тархалт 1990-ээд онд эрс хумигдсан. 1994-1997 оны судалгаагаар өмнөд Монголын бх нутгаар нийт 33000-63000 толгой хулан тархсаныг тооцоолсон. 2003 онд шинэ судалгаагаар өмнөд Монголын 177563 ам км нутагт 20000 толгой хулан байгааг тооцоолсон. Монгол дахь хулангийн тоо толгойг тооцоолсон судалгааны днг хянуур авч зэх хэрэгтэй. Учир нь Монголд судалгааны батлагдсан протокол байдаггүй. Гэсэн ч слийн 70 жилд Монгол хулангийн тархалтын нутаг дэвсгэр 50%-иар багассан юм. Нийт тархалтын 67 хувь нь Дорноговь, 20 хувь нь Өмнөговь, 13 хувь нь Ховд, Говь-Алтай, Баянхонгор аймгийн нутагт байна гэж эдэг. Харин слийн 2-3 жилд хулангийн нөөц, байршил эрс хомсдож байгаа юм. Худалдаж ашиг хонжоо олох зорилгоор хуланг агнах явдал нэмэгдсээр байна. Хулгайн ан, малтай бэлчээр булаацалддаг зэргээс шалтгаалж Монгол хулангийн тоо толгой буурсаар байгаа бөгөөд одоо эмзэг зэрэглэлтэй болсон. 1953 оноос хойш Монголд хуланг дархан цаазтай амьтан болгосон. Хулан нь дэлхийд төдийгүй Монгол орны нэн ховор амьтны болон Зэрлэг амьтан, ургамлын ховордсон зйлийг олон улсын хэмжээнд худалдаалах тухай конвенц /CITES/-ийн нэгдгээр хавсралтад бртгэгдсэн агнахыг хуулиар хориглосон амьтан юм.

ажилгйдлийг ажилд баярлалаа баярын биеийг